VĖŽAIČIŲ KAPINYNAS

Linas TAMULYNAS

2001 m. pratęsti 1999 m. atnaujinti Vėžaičių kapinyno archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai.

1999 m. spėjamoje kapinyno vietoje atlikus archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus, buvo lokalizuota XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje šiame objekte vykdytų archeologinių tyrinėjimų vieta, du kapai, datuojami V–VII a. ir X–XI a. apeiginė vieta. Šių tyrinėjimų duomenų pagrindu buvo nustatyta Vėžaičių kapinyno teritorija, jis įrašytas į LR Nekilnojamųjų kultūros vertybių registro Archeologinių vietų sąrašą (A 1562). Visgi jau 1999 m. suabejota teritorijos tikslumu: jos ribos nesiderino su vietovės reljefu, teritorijos plotas buvo įtartinai mažas (tik 1,53 ha). Pratęsti kapinyno spėjamos vietos tyrimus paskatino ir tai, kad 1926 m. išspausdintame švedų numizmato Sture Bolin straipsnyje apie romėniškų ir bizantiškų monetų radimvietes Rytprūsiuose minima, jog Vėžaičiuose buvo rasta bronzinė Marko Aurelijaus valdymo laikais kaldinta moneta. Šie duomenys leido spėti, kad kapinyne yra ir ankstyvesnių kapų (datuojamų II–III a.).

2001 m. už 1999 m. nustatytų Vėžaičių kapinyno teritorijos ribų ištirtas 35,5 m^2 plotas (3 perkasos), aptikti 2 kapai.

Kapas II – 3 aptiktas apie 14 m į Š nuo 1999 m. nustatytos kapinyno teritorijos Š kampo. Kapo duobė – ovalo formos, apie 2,7 m ilgio ir iki 1 m pločio, orientuota ŠR–PV kryptimi. Mirusysis palaidotas nedegintas, galva į Š. Kape rasta įkapių: Romos imperijos moneta (nominalas nenustatytas), peiliukas, uždaras vario lydinio žiedas, geležinio lazdelinio smeigtuko fragmentai ir ietigalis. Sprendžiant pagal įkapes, jame palaidotas vyriškos lyties mirusysis, kapas datuotinas C_{1b} periodu (150–220 m.).

Kapas II – 4 aptiktas apie 90 m į ŠR nuo 1999 m. nustatytos kapinyno ribos Š kampo ir apie 120 m į Š nuo R kampo. Kapo duobė ovalo formos, apie 1,9 m ilgio ir iki 0,7 m pločio, orientuota Š–P kryptimi. Mirusysis palaidotas nedegintas, galva į P. Kape kaukolės srityje rasti du stiklo karoliukai, o kaklo srityje – apvara, sudaryta iš vario lydinio įvijų, karolių, padarytų iš į tūtelę susuktų vario lydinio skardelių, dvigubo mėlyno stiklo ir medinių karolių. Kapas pagal laidojimo būdą datuotinas I–VIII a.

Remiantis 2001 m. archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų Vėžaičių kapinyne ir jo aplinkoje duomenimis, pakoreguotos saugotinos kapinyno teritorijos ribos, išsiaiškinta, kad kapinyne laidota bent jau nuo III a.

2001 m. tyrinėjimų radiniai perduoti Šilutės muziejui.

VĖŽAIČIAI CEMETERY

The Vėžaičiai cemetery is in the Verdainė village, Jonaičiai ward, Šilutė district. 2 graves were investigated there. One of them is dated to the 2nd–3rd centuries. In it a coin of the Rome Empire was found. In the other grave a primary burial with burial items datable to the 1st–8th centuries was found.